

Titel tekst: Vegawat?

Woord vooraf: Het doel van begrijpend lezen is dat kinderen geschreven teksten begrijpen. Daarnaast vergroten ze hun kennis en woordenschat met behulp van geschreven teksten. Om dit doel te bereiken, moet een leerling veel verschillende strategieën kunnen toepassen. De LeesWijzers zijn bedoeld om steeds 1 bepaalde strategie aan te leren en in te oefenen.

Bespreek dit samen met je kind:

Doel van de les: ik kan de hoofdgedachte van een tekst in 1 of 2 zinnen benoemen of opschrijven.

Hoofdgedachte

Wat is een hoofdgedachte?

De belangrijkste informatie uit de tekst.

De hoofdgedachte van een tekst is de belangrijkste informatie uit de tekst. Die vat je samen in 1 of 2 zinnen.

Wanneer zoek je de hoofdgedachte?

Na het lezen van de hele tekst.

De hoofdgedachte van een tekst zoek je na het lezen van de hele tekst. Pas wanneer je de hele tekst hebt gelezen, weet je waar de tekst over gaat en kun je de belangrijkste informatie uit de tekst halen.

Waarom is het belangrijk dat je de hoofdgedachte kunt vinden?

Zo kun je hoofd- en bijzaken onderscheiden en tot de kern van een tekst komen.

Wanneer je de hoofdgedachte uit een tekst kunt halen, laat je zien dat je hoofdzaken van bijzaken kunt onderscheiden. Je komt dan tot de kern van een tekst. Je weet wat belangrijk is en wat details zijn. Als je de hoofdgedachte uit een tekst haalt, geef je in 1 of 2 zinnen een samenvatting van de tekst.

Hoe vind je de hoofdgedachte van een tekst?

Bekijk eerst de titel van de tekst.

De titel is vaak al een mini-samenvatting van de tekst. Deze zou je kunnen gebruiken bij het vinden van de hoofdgedachte.

De hoofdgedachte is het onderwerp van de tekst + wat de schrijver daarover schrijft of daarvan vindt.

Waar vind je de hoofdgedachte?

In de inleiding, de eerste alinea of aan het einde van een tekst.

De hoofdgedachte is meestal te vinden in de inleiding of eerste alinea van een tekst. De schrijver laat de lezer dan namelijk weten wat je gaat lezen. Je kunt dan beslissen of je de tekst verder gaat lezen, omdat hij wel of niet bij je leesdoel past. De hoofdgedachte staat soms aan het einde van een tekst. De schrijver geeft dan een soort samenvatting of terugblik op de tekst. Of hij geeft een conclusie.

LeesWijzer

Hoofdgedachte Groep 7

Voor het lezen:

Bekijk de titel en de opmaak van de tekst.

Stel de volgende vraag:

- Kun je voorspellen waar deze tekst over gaat? Zo komen we misschien al de hoofdgedachte op het spoor! Laat 2 kinderen kort vertellen waar zij denken dat de tekst over gaat. Laat hen ook vertellen hoe ze op dat idee komen: door de titel, de plaatjes, de tussenkopjes of de opmaak? Wanneer je leerlingen dit moeilijk vinden, kun je het voordoen (modelen). Zo leren ze hoe jij voorspelt en verbanden legt. Besteed hier niet te lang aandacht aan. Het is namelijk wel belangrijk dat de voorkennis geactiveerd wordt, maar dat is niet het hoofddoel bij deze tekst.

Tijdens het lezen:

Lees nu de hele tekst. Een hoofdgedachte kun je namelijk pas vinden als je de hele tekst gelezen hebt.

Na het lezen:

Stel de volgende vragen:

- Wat is het onderwerp van de tekst? Waar gaat de tekst over? Antwoord zo kort mogelijk.
Het antwoord is: geen vlees of vis meer eten.
Deze tekst gaat over 'geen vlees of vis meer eten'. In de tekst worden namelijk allerlei voorbeelden gegeven hoe mensen invulling geven aan wat ze wel of niet meer willen eten. Ook vertelt de schrijver welke redenen mensen hebben om minder of geen vlees of vis meer te eten.

Als je leerlingen een uitgebreide samenvatting geven van het verhaal, in plaats van één kort zinnetje, begeleid je ze naar die ene zin.

Stel vragen als:

- Wat is het belangrijkste onderwerp?
- Je geeft me net een goede samenvatting. Welk woord of welke woorden gebruik je in iedere zin die je noemde? Laat je klas eerst zelf het antwoord geven. Als dit niet lukt, geef jij het antwoord: "Dat was het niet of minder eten van vlees of vis." Het onderwerp van deze tekst is dus 'geen vlees of vis meer eten'.

Wanneer jullie de tekst helemaal gelezen hebben en het onderwerp weten, heb je nog niet meteen de hoofdgedachte te pakken. **Je moet daarvoor nog stukjes teruglezen en de tekst echt induiken.**

De hoofdgedachte = het onderwerp van deze tekst + wat de schrijver daarover zegt.

Lees alinea 1 nog eens: *In Nederland ... eten.*

Stel de volgende vraag:

- Wat zegt de schrijver in deze alinea over het onderwerp 'geen vlees of vis meer eten'?
Het antwoord is:

LeesWijzer

Hoofdgedachte Groep 7

- Steeds meer mensen kiezen ervoor minder of geen vlees en vis te eten.
- Er zijn mensen die nog verder gaan; zij willen niets dierlijks meer eten of dragen.
- Mensen hebben een heleboel redenen om geen vlees of vis meer te eten.

Bekijk nu nog eens de titel van de tekst: Vegawat?

Stel de volgende vragen:

- Wat weet je nu allemaal over de tekst?
Het onderwerp is ...
Het antwoord is: geen vlees of vis meer eten.

De schrijver zegt daarover 3 dingen: steeds meer mensen kiezen daarvoor, er zijn mensen die nog verder gaan en ook niks dierlijks meer dragen én mensen hebben een heleboel redenen om geen vlees of vis meer te eten.

- Waar gaat de rest van de tekst vooral over? Je mag uit de 3 onderwerpen van de schrijver kiezen.
Het antwoord is: dat mensen een heleboel redenen hebben om geen vlees of vis meer te eten.
Dat steeds meer mensen hiervoor kiezen, zegt de schrijver alleen in alinea 1. Dat er mensen zijn die niets dierlijks meer willen eten en dragen, schrijft hij alleen in de laatste alinea. Dat mensen een heleboel redenen hebben, dáár gaat de rest van de tekst over. In iedere alinea geeft hij daar uitleg over.
- Wat zou dan de hoofdgedachte van deze tekst kunnen zijn?
Het antwoord is: Mensen kunnen een heleboel redenen hebben om geen vlees of vis meer te eten.

Lees alinea 2: *Veel mensen ... milieu.*

Stel de volgende vragen:

- Wat doet de schrijver in deze alinea?
Het antwoord is: uitleg geven.
- Waar geeft hij uitleg over?
Het antwoord is: hij geeft uitleg over mensen die geen of minder vlees willen eten. Ook vertelt hij hoe hun eetgewoonte heet.
- Hoe geeft de schrijver de uitleg?
Het antwoord is: dat doet hij met behulp van voorbeelden, redenen en argumenten. Hij legt nu met voorbeelden uit wat hij in alinea 1 heeft verteld.

Lees alinea 3: *Mensen die ... worden.*

Stel de volgende vraag:

- Wat doet de schrijver in deze alinea?
Het antwoord is: uitleg en voorbeelden geven.
Laat je klas zien dat de schrijver in alinea 3 hetzelfde doet als in alinea 2.

Lees alinea 4: *Mensen die ... toegevoegd.*

Kom, na het lezen, samen met je klas, **tot de conclusie** dat de schrijver in alinea 4 het laatste voorbeeld geeft, inclusief uitleg.

Stel daarna de volgende vraag:

LeesWijzer

Hoofdgedachte Groep 7

- Hoeveel voorbeelden en namen voor eetgewoonten heeft de schrijver genoemd in de tekst?
Het antwoord is: 5: vegetariër, flexitariër, pollotariër, pescotariër en veganist.

Leg uit aan je klas dat voorbeelden niet bij de hoofdgedachte horen. Voorbeelden zijn er om duidelijker te maken wat je bedoelt.

Laat tot slot je klas zien waar jullie de hoofdgedachte hebben gevonden. In deze tekst is dat in de eerste alinea. Als je dit vaker oefent, merkt je klas dat de hoofdgedachte vaak in het begin van de tekst te vinden is. Maak je leerlingen daar steeds op attent, zodat ze dit zelf leren herkennen.

Na de les evalueer je nog met je klas wat jullie gedaan hebben.

Jullie hebben met behulp van deze tekst geoefend met het vinden van de hoofdgedachte van een tekst.

Dit soort oefeningen kun je doen bij allerlei soorten teksten. Zoek een tekst (of, nog leuker, laat een kind in je klas een tekst zoeken) en zoek samen, of in kleine groepjes, de hoofdgedachte van de tekst.

Tip: Krantenartikelen zijn hier heel geschikt voor!

Succes!

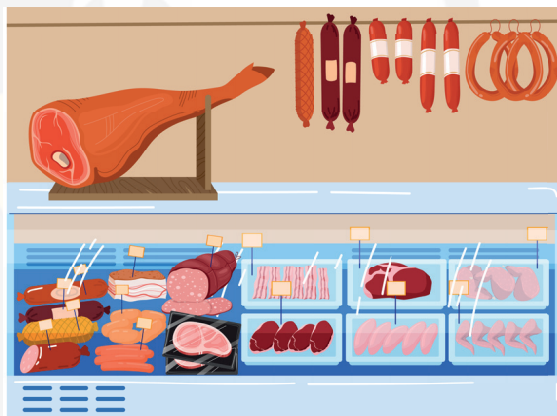
Tekst: Vegawat?

Groep 7

Vegawat?

- In Nederland kiezen steeds meer mensen voor het eten van minder of geen vlees. Sommige mensen eten ook geen vis. En er zijn mensen die nog verder gaan. Zij willen
- 1 helemaal niets dierlijks meer eten, ook geen kaas of eieren. Sommige willen ook geen tassen of schoenen van leer hebben. Er zijn een heleboel redenen om geen vlees of vis meer te eten.

- Veel mensen zouden wel vegetariër willen worden, maar vinden het moeilijk om helemaal geen vlees meer te eten. Ze kiezen er dus voor om nog maar een paar dagen per week vlees te eten. Deze mensen worden ook wel flexitariërs genoemd. Meestal vinden ze het wel belangrijk dat de dieren die ze eten een goed leven gehad hebben. Daarom kiezen ze voor scharrelkippen en biologisch vlees. Mensen die minder vlees eten dan voorheen, doen dit vaak om gezondheidsredenen. Uit
- 2 veel onder- zoeken blijkt dat het gezonder is om geen vlees te eten. Zeker rood en bewerkt vlees vergroten het risico op onder andere kanker, diabetes en een beroerte. Er zijn dus ook mensen die geen rood en bewerkt vlees meer eten, maar nog wel gevogelte, zoals kip. Deze mensen heten pollotariërs. Nog een reden om minder vlees te eten is dat het houden van dieren slecht is voor het milieu. In de mest van varkens, koeien en schapen zitten veel stoffen die schadelijk zijn voor het milieu. Om deze reden kun je ook beter kiezen voor kippen; die zijn het minst slecht voor het milieu.

Mensen die sowieso niet willen dat er dieren doodgemaakt worden, en dus geen vlees en ook geen vis eten, heten vegetariërs. Soms eten ze ook geen eieren, maar drinken ze wel melk. Andere eten wel eieren, maar drinken geen melk.

- Er zijn mensen die geen vlees eten, maar wel vis. Dat zijn de pescotariërs. Zij maken
- 3 die keuze om verschillende redenen. Vissen die in het wild gevangen worden, zijn niet belastend voor het milieu. Bovendien hebben ze een goed leven gehad voordat ze gevangen werden. En vis, vooral vette vis, is bovendien gezonder dan vlees. Pescotariërs eten meestal ook wel eieren en kaas, omdat daar geen dieren voor doodgemaakt hoeven te worden.

Tekst: Vegawat? Groep 7

- 4 Mensen die helemaal geen dierlijke producten eten en ook geen spullen van dierlijke oorsprong willen hebben, zijn veganisten. Ze eten dus geen vlees, vis, eieren en zuivelproducten, maar kopen ook geen spullen van leer of wol. Mensen die helemaal geen dierlijke producten willen eten of gebruiken, moeten heel goed opletten. In veel snoepgoed zit bijvoorbeeld gelatine. Ook in make-up kunnen dierlijke bestanddelen zitten. Honing wordt vaak als suikervervanger gebruikt, maar is ook een dierlijk product. Gelukkig voor de vegetariërs en veganisten komen er in de supermarkt steeds meer producten waaraan geen dierlijke producten zijn toegevoegd.

Tekst: Vegawat?

Groep 7

1.

Welk kopje past het **beste** boven de tweede alinea?

- a Eet kip
- b Vlees slecht voor gezondheid
- c Minder vlees
- d Gezondheid en milieu

2.

Sander maakt een schema bij de tekst.

Wat is, van boven naar beneden, de goede volgorde voor de namen in de eerste kolom?

	gevogelte	vlees	vis	eieren	melkproducten
	ja	ja	ja	ja	ja
	ja	nee	ja	ja	ja
	nee	nee	ja	ja	ja
	nee	nee	nee	ja	ja
	nee	nee	nee	nee	nee

- a vegetariër, pollotariër, flexitariër, pescotariër, veganist
- b flexitariër, pollotariër, pescotariër, vegetariër, veganist
- c vegetariër, veganist, pollotariër, pescotariër, flexitariër
- d flexitariër, pollotariër, pescotariër, veganist, vegetariër

3.

Waarom is deze tekst geschreven?

- a Om de lezer ervan te overtuigen vegetariër te worden.
- b Om de lezer over te halen veganist te worden.
- c Om het verschil uit te leggen tussen vegetariërs en veganisten.
- d Om informatie te geven over mensen die geen of minder vlees of vis willen eten.

Tekst: Vegawat?

Groep 7

1. c

2. b

3. d

